

Sydslesvigske børns ferieophold i Ribe Amt

Af Johannes Godsk Hansen

Det er ikke hensigten med denne artikel at gennemgå Grænseforeningen for Ribe Amts historie, men det er mig en glæde at kunne berette om de oplevelser, jeg har haft med en bestemt del af foreningens virke, nemlig den, at sikre sydslesvigske børns ferieophold i Ribe Amt.

»I skal ikke blive glemt«! Sådan lød budskabet fra Danmark til alle danske i Sydslesvig, da

det efter afstemningen i 1920 var afgjort, at denne landsdel skulle forblive en del af Tyskland.

Straks efter genforeningen i 1920 dannedes Grænseforeningen som en landsforening, hvis formål var at videreføre det arbejde, de Sønderjyske Foreninger allerede havde udført gennem mange år under det tyske herredømme. De sønderjyske foreninger, der var spredt over

Glade og forventningsfulde børn på Flensborg Banegård før afrejsen til ferieopholdet i Danmark. (Foto: Privateje).

hele Danmark, havde hidtil ikke haft noget fællesorgan, men i oktober 1923 stiftedes De Samvirkende Sønderjyske Foreninger i Ribe Amt.

De Samvirkende Sønderjyske Foreninger var en sammenlægning af i alt syv mindre foreninger og havde herefter ca. 600 medlemmer.

Initiativet var taget af redaktør C. Villemoes, Ribe, der også blev foreningens første formand. Han blev i 1927 afløst på denne post af grosserer P. Michaelsen, Lunderskov, der bestred posten indtil 1952.

Det blev ham, der tog initiativ til sammen slutningen i Ribe Amt, der var den første af sin art under Grænseforeningen, men de følgende år blev eksemplet fulgt over hele landet. P. Michaelsen var en ivrig forkæmper i dette arbejde, idet han fandt, at man på denne måde fik bedre økonomiske muligheder, og desuden kunne man bedre tiltrække »prominente« foredragsholdere, der kunne være med til at gavn sagen udadtil og gøre danske nord for grænsen opmærksom på de problemer, der herskede for de dansksindede i Sydslesvig.

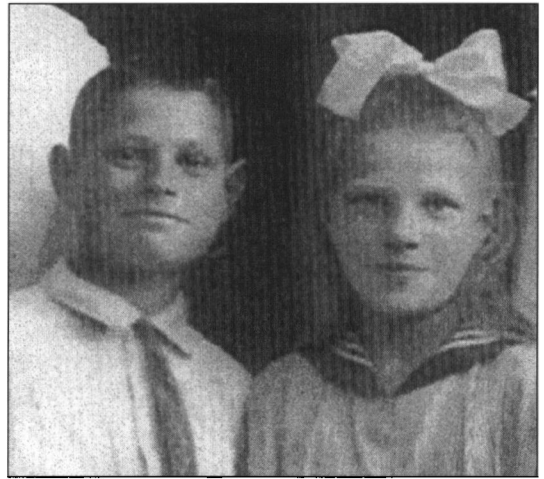
De sønderjyske foreningers formål

De lokale sønderjyske foreninger havde alle samme formål, nemlig at støtte det danske mindretal syd for grænsen, så de kunne »opretholde deres nationale identitet«.

Arbejdet bestod bl.a. i økonomisk støtte til skoler, samlingslokaler, ungdomsorganisationer og opretholdelse af dansksproget presse.

Feriebørnene

Allerede 1919 blev der på landsplan inden for De Sønderjyske Foreninger taget initiativ til at få sydslesvigske børn fra dårligt stillede miljøer på sommerferie i Danmark. I sommeren 1919 sejlede hjuldamperen Ægir det første hold forventningsfulde børn fra Flensborg til Nakskov. Et af disse børn, Annitha Herguth, der i dag er

Anitha Herguth og hendes broder Kalli var blandt de første sydslesvigske feriebørn i Danmark i 1919.

88 år, bor på et dansk alderdomshjem i Flensborg og det er en stor oplevelse at høre hende fortælle om denne første tur til Danmark. Annitha Herguths feriehus var på Falster. Hendes ferieværter og deres børn er døde, men hun har stadig en nær forbindelse med ferieværternes børnebørn.

I mit barndomshjem i Sønderjylland havde vi slesvigske børn i tiden efter Hitlers magtovertagelse i trediveerne. Det var dengang Marren Sørensen, Valsbøl/Børnenes Helsehjem i Vilstrup, der var formidleren.

I Ribe Amt begyndte ferie børnsarbejdet i 1932, hvor amtsforeningen i samarbejde med P. Michaelsen og skoledirektør Bernhard Hansen, Flensborg, inviterede alle børn fra danske børnehaver i Sydslesvig på ferieophold i Ribe Amt. Der kom over 150 børnehavebørn hertil dette første år, men på grund af de politiske forhold i Tyskland opstod der i årene efter store vanskeligheder.

Disse første vanskelige år blev arbejdet varetaget af formanden P. Michelsen selv, men i 1936 overtog gårdejer Ejner Sørensen, Pugård, Gørding, denne del af Grænseforeningens opgaver. Han overlod efter tolv år, i 1948, arbejdet til gårdejer E. Grue Sørensen, Vejen, der imidlertid i 1952 blev formand for grænseforeningen og derfor overlod ferie børnsarbejdet til lærer Ejnar Randsløv, Guldager, der i over tyve år var kontaktperson for de slesvigske børns sommerferier i Ribe Amt.

Efter Ejnar og Marie Randsløvs død i 1973 blev jeg betroet opgaven.

Vesterled

I årene efter 2. Verdenskrig var behovet for ferieophold til sydslesvigske børn stort og Grænseforeningen for Ribe og Ringkøbing amter købte i årene 1946-1947 to tyske barakker ved Sdr. Haurvig og omdannede dem til skolehjemmet Vesterled. Vesterled har i de forløbne 50 år fungeret godt i enhver henseende. Det har været til stor gavn og glæde for de slesvig-

ske børn, og Grænseforeningen har modtaget megen god støtte og hjælp til forbedring og vedligeholdelse af bygningerne.

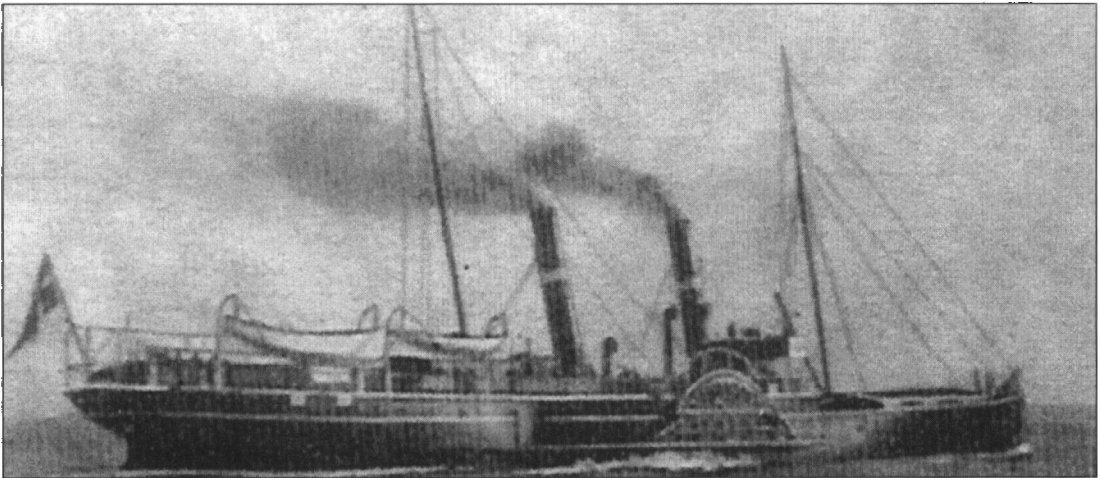
En hjertesag

Ferie børnsarbejdet, der nu har varet i ca. 80 år, er en hjertesag for grænseforeningerne og det er et meget vigtigt led i kontakten mellem Danmark og det danske mindretal i Sydslesvig.

Der er gennem årene knyttet stærke og udbytterige bånd mellem landene, et fællesskab er opstået til stor glæde for såvel ferie børn som værter, og vi har mange eksempler på livslange kontakter, hvor ferie børn og deres børn igen næsten er blevet medlemmer af danske familier. Der kan nævnes eksempel på, at et ferie barn er blevet indsat som universalarving efter feriemor i Danmark.

Et privilegium

Jeg føler mig privilegeret som repræsentant for Ribe Amt i komiteen for sydslesvigske børns ferierejser. Arbejdet giver mig mange glæder.

Hjuldamperen Ægir, der sejlede de første ferie børn til Nakskov. (Foto: Privateje).

Inger Friefelt, Bernhard Dreesen og Johs. Godsk Hansen (midt i billedet) på Flensborg Banegård. Bernhard Dreesen kender turen fra barns ben. Han er født i Tønning i Sydslesvig og har selv været på ferie i Danmark i barneårene og er nu lærer i Ansager. (Foto: Privateje).

Hvert år i juni-juli glæder jeg mig til, sammen med et par andre medlemmer af komiteen, at rejse til Flensborg for at hente børnene, der bliver samlet her.

I et særtog går turen nordpå med glade, forventningsfulde børn ombord. Toget standser ved de stationer undervejs, hvor der er ventende ferieværter.

Det er en glad dag for alle, ferieværterne, børnene og forældrene, der tillidsfuldt sender de små med os på et ca. fire ugers ophold i Danmark. Som rejseledsager får vi et uudslette-

Ferieværter fra Esbjerg-området tager afsked med deres sydslesvigske ferie børn på Esbjerg Banegård d. 11. august 1952. Da toget forlod Esbjerg, havde det 988 ferie børn ombord. De havde været på ophold hos ferieværter i Thisted, Ringkøbing og Ribe amter. Da toget nåede Tinglev, var tallet nået op på 1.300 børn. Foto: Knud Rasmussen. (Esbjerg Byhistoriske Arkiv. B 162)

ligt indtryk af det værdifulde menneskelige fællesskab mellem parterne.

Efter de fire uger går turen den modsatte vej, og da er glæden som regel lige så stor. Børnene glæder sig naturligvis til at komme hjem til forældrene igen.

I de senere år er antallet af ferie børn af flere grunde faldende. Det skyldes dog ikke manglende interesse for, at børnene kommer til danske hjem for at lære og opleve dansk kultur, men snarere den kendsgerning at mange selv transporterer børnene og derfor ikke har brug for Grænseforeningens hjælp og/eller at mange sydslesvigske forældre selv holder ferie med børnene i Danmark.

Johannes Godsk Hansen. Søndergade 50, 6650 Brørup. Født 1921. Fhv. købmand.

